

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA BADANIA PRZEPIYWÓW LUDNOŚCI ZWIĄZANYCH Z ZATRUDNIENIEM W 2006 R.

1. Wstęp

Na podstawie danych z systemu podatkowego zgromadzonych w bazie POLTAX przeprowadzone zostało badanie *Przepływy ludności związane z zatrudnieniem*. Badanie miało na celu uzyskanie szacunkowych danych przedstawiających natężenie oraz kierunki dojazdów do pracy osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII 2006 r.

Wyniki przeprowadzonego badania zostały już częściowo udostępnione w Banku Danych Lokalnych oraz w publikacji „Dojazdy do pracy w Polsce” pod red. K. Kruszki, Poznań, październik 2010.

2. Źródło danych i metodyka opracowania

Ministerstwo Finansów udostępniło na potrzeby badania informacje znajdujące się na formularzach podatkowych dotyczących roku 2006, które wpłynęły do urzędów skarbowych na terenie całego kraju, a sporządzone zostały wyłącznie przez pracodawców. Były to następujące formularze:

- PIT-11/8B – Informacja o dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy;
- PIT-40 – Roczne obliczenie podatku od dochodu uzyskanego przez podatnika w roku podatkowym.

Odpowiednie zbiory informacji zostały utworzone przez wszystkie urzędy skarbowe według aplikacji przygotowanej przez Izbę Skarbową w Poznaniu, a Ministerstwo Finansów, z zachowaniem wszelkich procedur ochrony danych, przekazało je do statystyki publicznej. W strukturze zbioru dla każdego rekordu uwzględnione zostały wszystkie niezbędne informacje pozwalające na realizację badania zgodnie z metodologią opracowaną i przetestowaną wcześniej w postępowaniu pilotażowym.

Biorąc pod uwagę cel badania i wyżej określone administracyjne źródło danych, przyjęto, że *zbiorowość dojeżdżających do pracy będzie obejmowała pracowników najemnych, którzy mieszkają w gminie innej niż ta, gdzie znajduje się ich miejsce pracy, i jednocześnie mają zwiększone koszty uzyskania przychodu z tytułu dojazdów do pracy*. Generowanie tak zdefiniowanej zbiorowości wymagało etapowości prac zmierzających do jak najlepszej identyfikacji tworzących ją jednostek.

Założono, że tzw. momentem krytycznym badania będzie 31 XII 2006 r. Zatem zbiór informacji został ograniczony do rekordów (formularzy), które w polu zamykającym okres rozliczeniowy zawierały tę datę. Na takim zbiorze prowadzono następnie prace sprawdzające zgodność słownych zapisów cech adresowych płatnika oraz podatnika z zastosowanymi symbolami terytorialnymi z rejestru TERYT. Porównania dokonano w oparciu o wykaz jednostek

podziału terytorialnego kraju według stanu na 1.01.2007 r. Podstawowymi jednostkami terytorialnymi, pomiędzy którymi następował przepływ ludności związany z zatrudnieniem, w omawianym badaniu były gminy. W przypadku gmin miejsko-wiejskich dla potrzeb podatkowych wystarczający jest symbol terytorialny obejmujący całą gminę. W badaniu przepływów ludności istotna jest jednak także relacja „miasto-wieś”. Stąd, wykorzystując wszystkie cechy adresowe występujące na formularzach podatkowych, w oparciu o zawartość rejestru TERYT (wykaz miejscowości, wykaz ulic) dokonano podziału na część miejską i wiejską we wszystkich gminach miejsko-wiejskich.

Każdą z tych części w analizie traktowano jako odrębną jednostkę terytorialną nazywając ją również – dla uproszczenia zapisu – gminą.

W ten sposób utworzona zbiorowość gmin liczyła 3062 jednostki, czyli o 584 więcej, niż by to wynikało z formalno-prawnego ujęcia gminy jako wspólnoty samorządowej.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, zbiorowość *dojeżdżających do pracy* miała obejmować tylko pracowników najemnych. Jednakże informacje zawarte na formularzach PIT 11/8B i PIT-40 dotyczyły populacji szerszej zakresowo pod względem źródeł dochodu. Zapisy ustawowe powodowały również, że ten sam podatnik mógł wystąpić w bazie danych kilkakrotnie z tymi samymi lub różnymi źródłami dochodu. Dlatego w kolejnym etapie prac – z przygotowanego wcześniej zbioru rekordów – programowo wygenerowana została baza danych z unikatowymi numerami NIP tych podatników, dla których źródłem przychodu w 2006 r. była praca najemna. Trafiły do niej tylko te rekordy, które w dziale dotyczącym przychodów miały wypełniony wiersz uwzględniający wynagrodzenia ze stosunku: pracy, służbowego, spółdzielczego i z pracy nakładczej, a także zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacane przez zakład pracy. Przygotowany program uwzględniał również te sytuacje, gdzie dla jednego podatnika w zbiorze występował więcej niż jeden rekord z wypełnionym polem dotyczącym wynagrodzeń. W takich przypadkach wybrano do badania ten rekord, w którym występowała najwyższa wartość przychodu podatnika w 2006 r.

W opisany powyżej sposób powstał zbiór podatników stanowiący bazę danych, z której wyodrębniono zbiorowość osób dojeżdżających do pracy, tzn. pracowników najemnych mieszkających w gminie innej niż ta, w której znajdowało się miejsce ich pracy, i jednocześnie mających zwiększone koszty uzyskania przychodu z tytułu dojazdu do pracy. Taka zbiorowość dojeżdżających do pracy w 2006 r. liczyła 2,3 mln osób.

W końcowym etapie opracowania danych przystąpiono do weryfikacji otrzymanych wcześniej wyników, głównie pod kątem prawidłowej lokalizacji miejsca pracy, wykorzystując do tego celu informacje zawarte w BJS.

W rezultacie otrzymano skorygowaną tabelę przepływu pracowników najemnych, którzy dojeżdżają do pracy poza gminę swojego zamieszkania.

3. Forma udostępnienia wyników badania przepływów ludności związanych z zatrudnieniem

Udostępnione na stronie internetowej wyniki badania uwzględniają wyłącznie przepływy powyżej 9 osób. Dane zawarte w tabeli pozwalają na korelację miejsca zamieszkania z miejscem pracy na poziomie gminy, a odpowiednio agregując gminy, można uzyskać również tzw. przepływy międzypowiatowe lub międzywojewódzkie.

Fragment tabeli wraz z opisem kolumn przedstawiono poniżej:

Baza_dojazdow_fragment.xlsx - Microsoft Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
	Adres_PO	Adres_PL	Liczba_osob	PO_Wojewodztwo	PO_Powiat	PO_Gmina	PL_Wojewodztwo	PL_Powiat	PL_Gmina
2	0201011	0201022	351	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec
3	0201011	0201032	47	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Gromadka
4	0201011	0201044	73	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Nowogrodziec - miasto
5	0201011	0201045	54	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Nowogrodziec - obszar wiejski
6	0201011	0201052	57	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Osiecznica
7	0201011	0201062	95	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Warta Bolesławiecka
8	0201011	0211011	55	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat lubiński	Lubin
9	0201011	0212034	27	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat lwówecki	Lwówek Śląski - miasto
10	0201011	0212035	54	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat lwówecki	Lwówek Śląski - obszar wiejski
11	0201011	0216044	16	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat polkowicki	Polkowice - miasto
12	0201011	0216045	124	Dolnośląskie	Powiat bolesławiecki	Bolesławiec	Dolnośląskie	Powiat polkowicki	Polkowice - obszar wiejski

Adres_PO – kod terytorialny gminy zamieszkania podatnika

Adres_PL – kod terytorialny gminy płatnika

Liczba_osob – liczba osób wyjeżdżających/przyjeżdżających do pracy

PO_Wojewodztwo – nazwa województwa zamieszkania podatnika

PO_Powiat – nazwa powiatu zamieszkania podatnika

PO_Gmina – nazwa gminy zamieszkania podatnika

PL_Wojewodztwo – nazwa województwa płatnika

PL_Powiat – nazwa powiatu płatnika

PL_Gmina – nazwa gminy płatnika

Wyjeżdżający do pracy to pracownicy najemni (zatrudnieni), którzy wyjeżdżają z gminy (powiatu, województwa) zamieszkania do innej gminy (powiatu, województwa), gdzie jest ich miejsce pracy.

Aby uzyskać liczbę osób wyjeżdżających z danej jednostki administracyjnej należy filtrować dane po kolumnie *Adres_PO* (jeśli znamy kod TERYT gminy) lub *PO_Gmina* (gdy chcemy posłużyć się nazwą gminy).

Przyjeżdżający do pracy to pracownicy najemni (zatrudnieni), którzy przyjeżdżają z gminy (powiatu, województwa) swojego zamieszkania do innej gminy (powiatu, województwa), gdzie jest ich miejsce pracy.

Aby uzyskać liczbę osób przyjeżdżających do danej jednostki administracyjnej należy filtrować dane po kolumnie *Adres_PL* (jeśli znamy kod TERYT gminy) lub *PL_Gmina* (gdy chcemy posłużyć się nazwą gminy).

Opracowanie:

Ósrodek Statystyki Miast, Urząd Statystyczny w Poznaniu